

¹⁰ Iponsum fuit, quia negari non potest, quod hujusmodi exceptiones + non sint turbidae, & ut ulteriore indaginem requirentes illam retardare non possunt, Rot. *decis. 94. n. 12. p. 5. rec.* *Fanen. seu Senogallien. Bonorum super immissoine 14. Martii 1646. coram R.P. D. meo Meltio, §. ceterae autem.*

Et ita utraque parte, &c. causâ bis proposita resolutum fuit.

DECISIO CXXXI.

R. P. D. EMERIX.

Civitatis Castellanæ Tutelæ.

Luna 10. Martii 1664.

SUMMARIUM.

- 1 Restitutio in integrum non datur, nisi ex injuria decreti.
- 2 Juramento in item ut sit locus, requista.
- 3 Rusticitas excusat à dolo.
- 4 Redditio rationis tutelæ etiam sine libro fieri potest.
- 5 Fructus stabilium calculantur in rationem quinque pro centum.
- 6 Alimenta præstata pupillis calculantur in redditione rationis favore Tutoris. Una cum aetate crescenti, n. 7.
- 8 Juramentum in item super incerto interesse non refertur.

Maria Narda tutelam egressa convenit Bernardinum Chimiosum ejus Vitricum, & Tutorum pro redditione rationis tutelæ, coram Praetore Vallerani, qui deferendo Mariæ juramentum in item taxavit per decretum fructus, damna, & interesse pecuniae Tutelaris in scutis 1526. à quo cum Bernardinus appellaserit, & appellatio per tres conformes deserta provincia fuisse, obtinuit postremo à signatura Justitiae committi mihi causam restitutionis in integrum ad cuius testcripti formam dato dubio Domini responderunt constare de causis restitutionis, + non præcipue ex injuria decreti, ob quam in hoc Sacro tribunali semper concedi solet restitutio, prout dictum fuit coram Buratt. *dec. 92. n. 5.* *Caval. decis. 164. n. 1. in rec. decis. 205. & 241. utroque, n. 1. p. 8.*

Injuria autem decreti exinde eliciebatur, quod juramentum in item + ob non confectionem libri Tutelaris numquam deferri solet, nisi duo copulativè concurrent, dolus nempe ex parte illius contra quem defertur, & difficultas probationis ex parte illius, cui defertur proveniens ex ipso dolo, *l. in action. §. sed in omnibus cum seq. de in lit. juran. ibique Bart. n. 2. Menoch. de arbitr. cas. 208. n. 1. & 2. Spad. conf. 257. n. 3. lib. 2. Rot. in rec. dec. 44. n. 15. p. 9.* ubi plures cumulantur.

In praesenti vero neutrum concurrere visum fuit; Dolum namque ex parte Bernardini sufficienter excludi Domini putabant, ex ejus rusticitate, quæ excusat * solet ad hoc ut contra non sufficientem librum Tutelarem, non possit in item jurari, ut advertunt in *l. si quando n. 251. C.*

unde vi. Soc. sen. cons. 39. n. 15. in fin. lib. 1. Menoch. de arbitr. lib. 2. centur. 3. cas. 208. n. 22. & 23. Afl. dec. 360. n. 5. & seq. Rot. dec. 44. n. 23. p. 9. rec. & in Rom. Redditionis rationis 16. Junii 1651. §. Jocalia vers. quam propterea coram R. P. D. meo Albergato.

Difficultas autem probationis ex parte Mariæ similiter excludebatur ponderato quod redditio rationis hujusmodi, etiam absque libris Tutelaribus haberi potest. Cum enim hereditas constat * in stabilibus utique potest ex eorum fructibus demptis expensis dignosci, in quo Tutor remaneat debitor, prout alias ponderavit Rota, & præsertim coram Janct. mem. Greg. XV. *decis. 199. n. 5. ibique Add. n. 8. & in d. Romana redditionis rationis 16. Junii 1651. non obstat quod liber Tutelaris coram R. P. D. meo Albergato.*

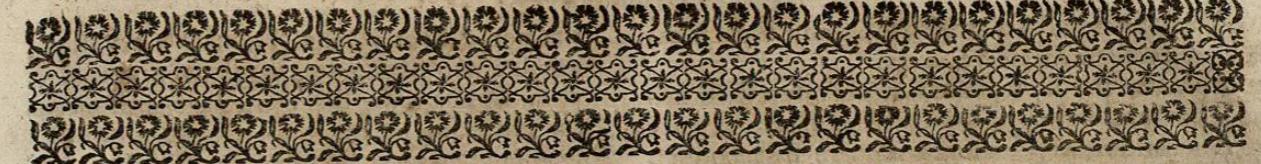
In quam sententiam eò facilius Domini inclinarunt; Quia injuria decreti pariter resultare visa fuit ab illius excessitate; Nam sive insciatur relatio Peritorum, facta anno 1644. in qua habito respectu ad proprietatem omnium bonorum, illorum valor in totum constituit in scutis 1035. & fructus calculantur * in annis scutis. §. Adeoque secundum taxam regalem ad rationem quinque pro quolibet centenario, & anno juxta opinionem gloss. in auth. perpetuo in verb. justa C. de Sacrosanct. Eccl. Rota coram Caval. *decis. 358. n. 2. coram Buratt. decis. 675. n. 9.* sive attendatur relatio nuper facta ab aliis Peritis, qui secundum præsentem bonorum valorem illum constituerunt in scutis 1453. & fructus calculantur in annis scutis 104. & sic ad rationem septem & ultra pro quilibet centenario, & anno, & per consequens ultra taxam regalem utroque modo excessiva detegitur summa taxata à Praetore.

Etenim demptis ex fructibus toto tempore administrationis perceptis, vel ad rationem annuorum scutorum 104. annis scutis 12. elargiri soliti pro eleemosyna in die Festivitatis S. Andreae Apostoli, ut deponunt testes *sum. Bernardini* nu. 8. nec non alimentis * præstatis Mariæ, & ejus forori, quæ veniunt in calculo imputanda, Escobar. de ratiocin. c. 22. n. 4. Cordub. in l. si quis à liberis §. item *rescriptum n. 63. ff. de liber. agno/c. Surd. de alim. tit. 6. q. 14. n. 1. & seqq.*

Illiisque tantum imputatis ad rationem scut. 30. pro qualibet usque ad ætatem decem annorum, & deinde ad rationem scutorum 40. usque ad tempus nuptiarum, quia * alimenta inā cum ætate crescunt, ut notant DD. in l. 2. ff. de alimento pupill. prestat. Rota in Tiburina administrationis, seu redditionis rationis 24. Nov. 1642. §. quo verò ad 2. in p[ro]tectionem coram bon. mem. Dunoz. ubi fuerunt taxata ad rationem scutorum quatuor pro quilibet mense. Ex calculo resultabit, quod Bernard. pro tempore administrationis, vel non remaneat debitor, vel saltem in modica quantitate, & per consequens decretum deferens juramentum in item Mariæ pro scutis 1526. uti excessivum remanet injustum.

Nec obstat, quod Praetor habuerit respectum ad interesse lucri cessantis, quia ultra quod hoc ex præmissis excludi videbatur, fuit responsum, quod super illo * ute p[ro]totype omnino incerto non poterat in item jurari. Farinac. in fragmenti. p. 2. verb. juram. in item, num. 1061. vers. 2. juramento, Seraph. de privileg. juram. privil. 31. n. 19. & seqq.

Et ita utraque, &c.

INDEX

Rerum quæ in Decisionibus S. R. R. in hoc Volumine allegatis, continentur.

A

- B**SOLUTIO à juramento non est necessaria in eo, qui impugnat contractum, ex non implemento. *Decis. 116. n. 8.*
Absolutione à juramento obtenta, contractus juratus impugnari potest. *Decis. 126. n. 2.*
Absurdi sub praetextu non licet recedere à verbis testamenti, nec trahere vocationem ad exclusos. *Decis. 128. n. 8.*
Absurdum considerari non potest ubi constat de expressa mente Testatoris, aliquo modo substituentis. *Decis. 128. n. 7.*
Acceptilatio qualiter inducatur. *Decis. 124. num. 27.*
Accollans in se debitum efficitur principalis debitor. *Decis. 66. n. 3.*
Accollans efficitur debitor principalis. *Decis. 92. num. 8.*
Accollatio causam præcedentis obligationis non mutat. *Decis. 44. n. 9.*
Accollatio inter accollantem, & accollarium habet vim solutionis. *Decis. 34. n. 7.*
Actio competens ex diversa caula exerceri potest ab obligato, ex altera. *Decis. 91. n. 11.* Et de ratione, num. 12.
Actio, & passio in eodem subjecto dari non potest. *Decis. 34. num. 16.*
Actio personalis ex l. 2. Cod. de rescind. vendit. non transit in singularem successorem. *Decis. 15. num. 13.*
Actiones decocti transeunt in ejus creditores. *Decis. 120. n. 4.*
Actor tenetur sequi Forum rei. *Decis. 90. n. 2.*
Actor qui dicatur, origo cause attenditur. *Decis. 87. n. 6.*
Actor exhibere tenetur ad fundandam rei intentionem. *Decis. 14. num. 1.*
Actore non probante, reus absolvitur. *Decis. 83. num. 5.*
Actor ad judicium debet accedere paratus. *Decis. 13. n. 5.* Declara ut n. 6.
Actus possessorii, qui dederunt causam liti, non profundat manutentionem. *Decis. 106. n. 21.*
Actus mandanti tribuitur, & non exequenti. *Decis. 110. num. 3.*
Actus successivus a præcedenti mandato debet regulari. *Decis. 98. n. 3.*
Actus unus ab altero interpretationem recipit, *Decis. 22. n. 7.*
Actorum transportatio incumbit impugnare volunti. *Decis. 104. num. 3.*
Absentia emphyteutæ, excusat à caducitate, vel saltem pro causa restitutio in integrum, etiam majori deserbit. *Decis. 74. n. 4.*

Index Rerum.

Alienatio necessaria emphyteusis non inducit cedimentem. Decif. 74. n. 11.
 Alienatio per sententiam, & ab interessatis approbata, Tutori non imputatur. Decif. 40. n. 10.
 Alienationes præsumuntur æquare detractiones. Decif. 57. n. 14.
 Alienationes primæ imputantur in detractiones. Decif. 77. n. 8. & 9.
 Alienationis prohibitio qualiter concipiatur inter personas vocatas non attenditur. Dec. 77. num. 2.
 Alienationis ex prohibitione non inducitur fideicommissum in casum mortis. Decif. 118. n. 4.
 Ex prohibitione personali juncta ratione generali fideicommissum non extenditur, n. 5. Prohibitio simplex, & nuda nihil operatur, n. 8.
 Alienationis prohibitio adjecta posterioribus feedi investitur, non attenditur. Decif. 108. n. 11.
 Alienationis prohibitio in contractum emphyteusis plus influit, quam clausulæ generales. Decif. 97. n. 12.
 Alienata semel tantum in legitimam sunt imputanda. Decif. 82. n. 7. cum defectu inventarii non præsumuntur æquare detractiones, quando sunt certæ, n. 8.
 Alienata contra prohibitionem Testatoris, à votato revocari possunt. Decif. 68. n. 4.
 Alienationis prohibitio facta filii in conditione positis, inducit vocationem. Decif. 95. n. 7.
 Alimenta pupillo nobili taxantur in scutis viginti menstruis. Decif. 42. n. 3.
 Alimenta juxta promissionem sunt præstanda. Decif. 50. n. 1. Promissa in domo, sunt etiam præstanda extra, n. 2. Maximè ob item, n. 3. & 4. Debita jure actionis non cessant, ex quo alienus aliund habeat, n. 5. Taxantur arbitrio judicis, n. 6.
 Alimenta, & sumptus litis debentur constito de paupertate, & bono jure. Decif. 21. n. 1. Et de ratione, n. 2. Quibus inspectis taxantur, n. 11. & 12. Facilius conceduntur existenti in possessione, n. 14.
 Alimenta, & sumptus litis debentur constito de paupertate & bono jure. Decif. 70. n. 1.
 Alimenta mulieri præstanda sunt, lite pendente, super matrimonio. Decif. 8. n. 1. Amplia ut n. 2. Marito non valente præstare, sacer tenetur, n. 3. Et de ratione, n. 4. Arbitrio judicis, omnibus circumspectis, taxantur, n. 5. Pendente lite super validitate matrimonii non præstantur, n. 8.
 Alimenta non præstantur non constito de paupertate, & bono jure. Decif. 125. n. 1.
 Alimenta mulieri præstantur à marito, vel sacerro, dum pendet lis super nullitate matrimonii. Decif. 9. n. 1.
 Alimenta in domo promissa in ea præstari debent. Decif. 3. n. 1. Fallit ut n. 2. Ne præstentur in domo causa judicis arbitrio remittitur, n. 3. Lites inter partes sunt justa causa, nec præstentur in domo, n. 4.
 Alimenta sunt præstanda ubi hæres habitat. Decif. 1. n. 7. Ut minus gravetur hæres, n. 9. Extra domum ex causa præstari debent, num. 10. Qualiter præstentur, n. 11.
 Alimenta, & sumptus litis pauperi debentur, habenti bonum jus. Decif. 116. n. 1. Judicis arbitrio in quantitate taxantur, n. 6.
 Alimenta taxare pupillæ, judicis arbitrio remittitur. Decif. 40. n. 8.
 Alimenta debentur viduae intra annum luctus, ab hæredibus viri. Decif. 6. n. 1. 7. 8. & 9. Præte-

rita non debentur, n. 2. Fallit ut n. 10. Extra domum non præstantur, n. 3. Fallit ut n. 4. 5. & 6. Debita à die litis contestatae non dicuntur præterita, n. 16.
 Alimenta præstantur pupillæ, donec nubat. Decif. 79. n. 10.
 Alimenta propter pietatem debita ad statum personæ sufficientia, non autem condescentia debentur. Decif. 60. n. 9.
 Alimenta pupillo per Tutorem præstata præsumuntur. Decif. 25. n. 19. Nobili etiam pro famula præstanda sunt, n. 20.
 Alimenta præstata pupillis calculantur in redditione rationis, favore Tutoris. Decif. 131. n. 6. unà cum ætate crescunt, n. 7.
 Animalia ex lapsu temporis præsumuntur demorta. Decif. 117. n. 32.
 Anterioritati renunciat, qui solvendi onus erga alios suscipit. Decif. 92. n. 10.
 Apoche non præsentata in Archivio non valet. Decif. 102. n. 1.
 Apostilla reperta in testamento scripta manu ejusdem Notarii, probat etiam quod ab eodem non sit subscripta. Decif. 96. num. 1. Amplia ut num. 3.
 Appellari potest à sententia, illius habita notitia. Decif. 120. n. 11.
 Appellatio non datur ab interpellatione. Dec. 27. n. 3. Cessante gravamine, n. 4.
 Appellatio non datur in causa pro alimentis futuris. Decif. 9. n. 9.
 Appellatio à mandato de manutenendo, executionem illius non suspendit. Decif. 78. n. 5.
 Appellatio non prosequuta, sententia transit in judicatum. Decif. 85. num. 1.
 Appellatio hæredum, & successorum, in emphyteusi Ecclesiæ veniunt solum hæredes sanguinis. Decif. 97. n. 7. Et descendentes non transversales, n. 21.
 Approbatio ex productione resultat. Decif. 104. n. 4. Facti, & validitatis ex productione resultat, n. 5.
 Argumentum à similitudine patris, debile est ad probandum filiationem. Decif. 23. n. 5.
 Argumentum non valet, Substituti sunt filii substitutorum. Ergo & filii substitutorum. Decif. 95. n. 15.
 Argumentum continuata voluntatis in expressis desumitur ex mutatione expressa in aliquo. Decif. 101. n. 37.
 Argumentum de alimentis ad dotem concludit tantum affirmativè. Decif. 66. n. 4.
 Argumentum intratur in emphyteusi non respuit substantiam contractus. Decif. 101. n. 36.
 Assuranceis judicis ratio non militat in stabilibus. Decif. 17. num. 1. Judicis ratio militat in fructibus, n. 2.
 Assensus domini presupponit dominium in alienante. Decif. 18. n. 10.
 Assensus ad majorem cautelam adhibitus non præjudicat. Decif. 115. n. 15.
 Assensum petendi onus creditoribus non potest imponi in feudo suapte natura hypothecabilis. Decif. 115. n. 13.
 Assensum dominus non tenetur præstare, quando prohibitio alienationis est concepta negativè. Decif. 69. n. 10.
 Assertionis partium, robur dat instrumento. Decif. 13. n. 13.
 Assertiones ad favorem afferentis non probant. Decif. 127. n. 4. Non probant dominium ad effectum devolutionis, n. 5.
 Assertionis simpliciter facta intelligitur pro toto. Decif.

Index Rerum.

Decif. 41. num. 1. Transacta in judicatum, & executâ præsumitur juxta n. 2.
 Associatio extrajudicialiter petita per dominum non requirit partis citationem, nec causæ cognitionem. Decif. 31. n. 16. Secus quando petitur in forma judicij, & possessor emphyteuta se opponit, n. 17.
 Auditor Cameræ est Judex appellationum. Dec. 27. n. 1.
 Aut. res quæ C. commun. de legat. ratio, fuit utilitas. Decif. 67. n. 13.
 Aut. præterea Cod. unde vir & uxor. Quartam conjugi ego tribuit. Decif. 33. n. 4.
 Aut. res quæ C. commun. de legat. non habet locum in fideicommissu transversali. Decif. 66. n. 1.
B.
 Beneplaciti præsumptio sublata fuit per substitutionem Urbani. Decif. 97. n. 23.
 Beneplaciti tenor, & non instrumenti, attendi debet. Decif. 101. n. 29. Præsumptio ex lapsu triginta annorum sublata, n. 30.
 Beneplaciti præsumptio allegari nequit, stante constitutione Urbani. Decif. 69. n. 30. Præsumptio ex lapsu triginta annorum inducitur, nec sufficiunt viginti novem, n. 31.
 Beneplaciti defectum sola Ecclesia opponit. Decif. 78. n. 12.
 Beneplacitum Apostolicum confirmat alienationem. Decif. 52. n. 1. Dicitur justificatum ex sententia executoris, & observantia, n. 8.
 Beneplacitum Apostolicum requiritur in transactione rei Ecclesiæ. Decif. 110.
 Beneplacitum Apostolicum in contractibus hospitalium, quando requiratur. Decif. 72. n. 16.
 Beneplacitum ad præsumendum lapsus temporis cum observantia. Decif. 97. n. 23.
 Beneplacitum Apostolicum requiritur in donatione rei Ecclesiæ. Decif. 59. n. 2.
 Beneplacitum in concessione rei Ecclesiæ requiritur Decif. 123. n. 14. Ex lapsu centum annorum cum observantia præsumitur, n. 15.
 Beneplacitum requiritur, quando res non est solita concedi in emphyteusim. Decif. 78. n. 17. non sufficit, nisi concurrat etiam utilitas, n. 18.
 Bona fideicommissi pro ære alieno fideicommittentis alienantur. Decif. 33. n. 1.
 Bona possessa per descendentes à fideicommittente in loco ubi ipse possidebat, fideicommissio supposita præsumuntur. Decif. 5. n. 1.
 Bona reperta in hæreditate debitoris, illius præsumuntur. Decif. 114. n. 2.
 Bona Patris filio assignata efficiuntur filii patrimonium. Decif. 107. n. 5.
 Bona in item deducta ex causa dotis sine vitio litigiosi possunt alienari. Decif. 46. n. 5. Et de ratione, n. 6. Declara ut n. 7. & 8.
 Bona obtinens tanquam hæreditaria non potest impugnare, quia sint talia. Decif. 59. n. 8.
 Bona ut citius ad Ecclesiam revertantur, mens contrahentium in emphyteusi præsumuntur. Decif. 101. n. 11.
 Bona regularium alienari non possunt. Decif. 16. n. 8.
 Bona in bonis fideicommittentis probatur ex descriptione, in testamento. Decif. 37. n. 13. In bonis probatur ex Inventario, n. 14. in bonis probatur ex divisione, n. 15.
 Bona efficiuntur illius in quem ex hæreditate pervenient. Decif. 51. n. 12.
 Bona in bonis probatur ex libro testatoris. Decif. 81. n. 3. Ex sententia in Bonis fuisse pro-

batur n. 4. In bonis fuisse probatur ex possessione in eodem loco, n. 5. Amplia ut n. 6. 7. & 8. Bona ad extraneos transitoria transeunt etiam ad naturales. Decif. 23. n. 9. Limita ut n. 10. & 11.
 Bona Ecclesiæ concessa in locationem perpetuum transeunt in extraneos. Decif. 123. n. 1. & 11.
 Bona intricata non impedit regressum ad fideicommissaria pro votis constitutione, aut restituzione. Decif. 80. n. 46.
 Bona jurisdictionalia cum censu alienari possunt. Decif. 18. n. 2.
 Bonum jus, ex quibus justificetur. Decif. 70. n. 4.
 Boni juris presumptionem decisio Rotæ inducit. Decif. 21. n. 9.
 Boni juris presumptionem oritur ex sententia. Decif. 116. n. 2. & ex decisionibus, n. 4.
 Boni juris presumptionem ex validitate matrimonii oritur. Decif. 8. n. 7.
 Bonis liberis pro dote non extantibus ad fideicommissum datur regresus. Decif. 71. num. 8. Amplia, ut n. 9.

C

C aducato priori gradu substitutionis, sequens subintrat. Decif. 117. n. 7.
 Caducitas emphyteutæ ex Canonum perceptione censetur remissa. Decif. 31. num. 3. Ex præsumpta solutione excluditur, n. 4. Ob non solitos canones per biennium incurrit, n. 5. Propter alienationem sub conditione assensus non intrat, n. 9. Ut legitimè intentetur, que probanda, n. 12. Ex causa probabili, & colorata excusat, n. 13.
 Caducitas ob non solutionem habet locum solum in emphyteusi. Decif. 127. n. 25.
 Caducitate declarata si emphyteutæ concedatur, investitura dicitur nova. Decif. 69. n. 19. Amplia, ut n. 20.
 Caducitate remissa, si Dominus emphyteutam investiat, quando dicatur nova concessio. Decif. 78. n. 8.
 Caducitatem quælibet causa excusat. Decif. 127. n. 27.
 Caducitas per remissionem acceptatam ab emphyteuta Liti censetur renuntiatum. Decif. 78. num. 3.
 Calculo se subscribens illum impugnare nequit, Decif. 34. n. 10.
 Calculus inter diversas personas initus, non probat observantiam. Decif. 98. n. 6.
 Canones pendente lite decurrentes, non solvens privatur. Decif. 19. n. 5.
 Canones per emphyteutam tempore belli non sunt solvendi. Decif. 106. n. 11.
 Canonis excessivitatem successor impugnare nequit. Decif. 14. n. 9.
 Canonis coequalitas non efficit emphyteusim hæreditariam, si aliunde appetit pactionata, vel mixta. Decif. 69. n. 14. Receptio per 30 annos inducit approbationem institutionis in emphyteusi. de Hospitali prohibito succedere, n. 26.
 Canon si corresponeat fructibus, attenditur tempus novæ investituræ quando per viam renovationis non processit. Decif. 69. n. 13.
 Capitula, & non instrumentum attenduntur. Decif. 101. n. 17.
 Canonici tanquam singuli de spectantibus ad massam transfigere nequeunt. Decif. 129. n. 4.
 Casus non prævisus censetur exceptus. Decif. 51. num. 5.